

Less is more

Voor het moderne oog is de frisheid van het neoclassicisme lastig te ervaren. Kunnen we de *Nachtwacht* nog zien zonder hem te herkennen van koekblikken en herinnert de *Mona Lisa* ons niet eerst en vooral aan theedoeken en persiflages? Het neoclassicisme kennen we nu vooral van Blokker en brocante, maar het *less is more* van deze stijl was na de rococo revolutionair.

Kasteel-Museum Sypesteyn heeft onlangs een set van drie vazen uit de Loosdrechtse porseleinfabriek kunnen verwerven. De vazen van omstreeks 1782 zijn aan zowel de voor- als de achterzijde fraai gedecoreerd met landelijke taferelen en voorzien van decoraties in reliëf en goud. Aangenomen wordt dat ze waren bestemd om voor een spiegel op een schoorsteenmantel te staan, zodat ook de achterzijde goed kon worden gezien.

De Duitse prentkunstenaar Daniël Chodowiecki (1726-1801) zette de natuurlijke eenvoud van Verlichting, neoclassicisme en burgerdom af tegen de gekunsteldheid van adel, Ancien régime en rococo.

'ANTIECQUE' VAZEN

Om een zo groot mogelijk marktaandeel te veroveren, produceerde de Loosdrechtse porseleinfabriek een enorme verscheidenheid aan luxueuze gebruiksvoorwerpen en sierkunst. Vazen zijn echter uiterst zeldzaam. Een enkele vaas met een overeenkomstige vorm, maar zonder geschilderde decoratie of vergulding, bevindt zich in de collectie van het Victoria and Albert Museum in Londen. Als set zijn de aangekochte vazen uniek. Het is verleidelijk te denken dat zij identiek zijn aan de drie Loosdrechtse 'antiecque' vazen op een schoorsteenmantel die worden genoemd in de boedelbeschrijving van Eva de Mol-van Eibergen, schoonzuster en geldschietster van de oprichter van de porseleinfabriek.

De beschrijving 'antiecque' duidt op de neoklassieke vorm. Deze vorm is vrij eenvoudig. Vanaf de ronde voet op een vierkante sokkel lopen de vazen twee keer naar boven wat breder uit, bol op de buik, hol bij de hals. De heldere belijning wordt alleen onderbroken door de expressieve leeuwenmascarons aan de zijkanten. De 'edele eenvoud' die na de opgravingen in Pompeï in alle kunsten een hoge vlucht nam, werd door de smaakgoeroes van de 18de eeuw expliciet in verband gebracht met de waarden van de Verlichting. Voor de Loosdrechtse porseleimbakkers was de eenvoudige vorm ook een ideale drager voor de gedetailleerd geschilderde landschappen♦

Rik van Wegen, conservator Kasteel-Museum Sypesteyn

Schoorsteengarnituur

Loosdrechtse porseleinfabriek
ca. 1782. Porselein, H ca. 22 cm en
ca. 25 cm

Bijdrage: € 9.500 uit het BankGiro
Loterij Aankoopfonds
KASTEEL-MUSEUM SYPESTEYN

Aangekocht met steun van de Vereniging
Rembrandt (mede dankzij haar BankGiro
Loterij Aankoopfonds), de Stichting
Hollands Porselein en de Vrienden van
Sypesteyn